

OMYLNŹ (596) *ai*

omylny (594), **omylny** (2); omylny : omylny *RejKup* (3:1), *Leop* (1:1).

o jasne.

sg *N m* omylny (57). ◇ *G* omyln(e)go (73). ◇ *D* omyln(e)mu (12). ◇ *A* omylny (6), omyln(e)go (5). ◇ *I* omylnym (18). ◇ *L* omylnym (7). ◇ *V* omylny (7). ◇ *f N* omylną (67), omyln(a) (1). ◇ *G* omyln(e)j (13). ◇ *D* omyln(e)j (9). ◇ *A* omylną (19). ◇ *I* omylną (9). ◇ *L* omylnéj (11); -éj (1), -(e)j (10). ◇ *n N* omyln(e) (25). ◇ *G* omylnégo (31); -égo (1), -(e)go (30). ◇ *D* omyln(e)mu (5). ◇ *A* omyln(e) (8). ◇ *I* omylnym (1) *RejZwierc*, omyln(e)m (1) *ModrzBaz*. ◇ *L* omylnym (6). ◇ *pl N m* pers omylni (7). *subst* omylné (42); -é (3), -(e) (39). ◇ *G* omylnych (46). ◇ *D* omylnym (21). ◇ *A m pers* omyln(e) (4). *subst* omylné (40); -é (3), -(e) (37). ◇ *I m* omyln(e)mi (10), omylnymi (1); -(e)mi : -ymi *RejAp* (1:1). *f* omyln(e)mi (11). *n* omylnémi (6); -émi (1), -(e)mi (5). ◇ *L* omylnych (16). ◇ *V m pers* omylni (1).

Sł stp, Cn notuje; poza tym s.v. pochybny, Linde XVI – XVII w.; poza tym XIX w. w innym znaczeniu.

1. *Złudny, wątpliwej wartości; niepewny; fallaciosus, fallax Mącz* (198) : Alie ty fnać wieczy myłłył Poky poty fwiata zazył. Alec to omilne folky Bo fmiérć niedbą a nitrołky. *RejKup* F; Ná ołtátku powiedzwał [...] gdyż ftrąż omylna bywa/ áby fżukał tey rády iákoby mógł z nieprzyiacieli vczynić przyiaciele *BielKron* 106; *Mącz* 117a [4 r.], 194c; *RejAp* 64, 64v, 113, 114; A thu obáčż káždy omylną wedle fwiátá nádzyeię káždego *RejPos* 248; iż fie tułamy iáko fłepi po omylnych drogach á błędnych gościńcoch nikczemnego fwiátá tego *RejPos* 286v; A ktoby fie tylko wyliczyć mógł/ iáko wiele tych omylnych lekarłtw fżukálichmy v fwiátá tego *RejPos* 327, 40v, 52v, 178, 181v, 182 (23); [w jego *Kościele*] Fálzywy Bog/ nie włafny Kryłtus/ á żywot omylny/ Owa co iefł prawdá Boża/ tho v niego nic *GrzegŚm* 28; ALe gdyż to ták do fwego przyrodzenia iáwnie znamy/ iż odmienne iefł/ á záfwdzy przykłonniefyze iefł do fwiátá tego obłudnego/ y do nábycia omylnych przyłmákw iego/ niżli do cnoty *RejZwierc* 65; pilniefyżychmy tego máłucżkiego czáfu fwego omylnego niżli tego wiecznego *RejZwierc* 115v, 19v, 37v, 83, 262v, Aaa3v; *CzechEp* 68; Ziémłkich ludzi omylné fą wfyłtkie opieki *WisznTr* 29; *GrabowSet* N3v; Omylna iefł fłiczność/ y nieftáteczna iefł vrodá *LatHar* 461.

W połączeniach szeregowych (9): boć fie też fżczęści y niewiernikom/ á iefżczę fnađż wiefcy niżli wiernym/ ále to złe omylné á nie długie fżczęście á pociechá ich *RejAp* 40; Nie wáfże fobie wiefcy pochlebłthwa fprofnego/ dla nędznego á krotkiego á omylnego pożytku fwiátá tego. *RejPos* 123; Iż nie pytay fie ty iney drogi moy miły bráciłzku zá mną/ [...] gdyż fą wfyłtko błędne/ omylné/ á nikczemne drogi ine fwiátá tego. *RejPos* 293, 138v, 316, 319, [323], 357.

W przeciwstawieniach: »prawdziwy (5), prawy (2), pewny ... omylny« (8): Bogáctwo omylné/ á prawdziwe. *RejAp* 42v *marg* [*idem*] Ddv; Obáčż iż pociechę vkázuie tu Páfweł pewną: A Antykryłt omylną *GrzegŚm* 10; Rozny głof iefł práwego á omylnego przyiacielá. *RejZwierc* B [*idem* 91v] Bv, 91v [2 r.], 115; [Wodká ábo fárbá do Adámántow prawdziwych y omylnych *SienHerb* 598a].

W charakterystycznych połączeniach: omylny(-a, -e) bieg fwiata, (po)chłuba (4), chwałá (4), dobra, dobrodziełstwo, droga (żywota a. fwiata) (11), gody, gościńiec fwiata, kochanie (2), panienska krasa, opieka ludzi, pismo (pisma) (2), pochlebstwo, pociecha (pociechy) (4), pożytek (pożytki) fwiata (2),

przyczyna, przysmaki, reguła (2), rzeczy, sny, sprawa (sprawy) (2), straż, śliczność, światłość, tytuły, uniesienie, wada, włodarstwo, wyniosłości [czyje], zapłata, złoto.

Wyrażenia: »bardzo omylny« (2): yeŃli przez flowo Boże tylko to rozumieŃ/ co yeŃt nápiŃano w ewángeliey álbo v S. Páwła [...] tedy to błáđ y bárzo omylna reguła. *KromRozm I M; RejPos 315v.*

»omylnie bogactwa« (3): *RejPos 326; Fráfunek świecki y omylnie bogáctwá/ fą iáko ciernie. WujNT 52, 138.*

»omylny(-e) czas(y), wiek(i)« [szyk 4:1] (3:2): Iż żaden nic nie baczy czáfu omylnego/ A iáko co ma przypáść ná tę nędzę iego. *RejWiz 144; WieŃz teŃ iuŃ/ iż y thy omylnie czáfy twoie/ iuŃ vŃtáwicŃnie fą w opiece Páná twego RejPos 110, 181v, 214v; GrabowSet M3v.*

»omylna (pani) fortuna« [szyk 3:2] (5): *RejJóz E7v; Y fortunie omylney teŃ nie záwŃzdy dufay/ RáđŃzey cnego rozumu s poćiwoŃciá fłuchay. RejZwierc B4, 23, 124, 178.*

»omylna moc« (2): á nie przeciwi Ńie tem ktorzy Ńie kocháią w omylnych mocach Ńwoich *RejPs 60v; RejWiz 106.*

»omylna nadzieja« = *fallax spes Mącz [szyk 31:4] (35): o zły márný Ńwiecie/ IákoŃ tá twa omyłká ty nędzniki gniecie. Ktorzy tobie ŃnadŃ wiecey niŃ Bogu dufáli/ A omylná náđzyeię w tobie pokłáđáli. RejWiz 83; Omylna náđzyeyá dłuęiego żywotá. RejWiz 84 marg [idem] Cc8; Mącz 117a; RejAp 150v, Ee3; Omylna náđzyeią w człowieku RejPos 138v marg; Ewányelia [...] Przeciwo omylney náđziei á bogáctwom Ńwiátá thego. RejPos 161; Ewányelia [...] Przeciwo omylney náđzyei w káđdych Ńpráwach bez KriŃtułá. RejPos 229, 8v, 31, 133, 152, 177v (23); RejZwierc 246; NiemObr 179; Zkąd omylná náđzieię y błáđ widŃieć mogę. KochMuza 26; GrabowSet D4v, R; GosłCast 50.*

»omylna obłuda« (1): Swiát ieŃth omylna obłudá. *RejZwierc 150 marg.*

»omylna pociecha« [szyk 3:1] (4): *RejPos 138v; ŃzukaymyŃz tedy tego/ opuŃciwŃŃy fáłeŃŃną obietnicę y omylná poćiechę AntykryŃthowę GrzegŃm 9; RejZwierc 114 marg, Bbb.*

»omylny pokój« [szyk 3:1] (4): A potym pokoy Ńwoy nam łáłkáwie obiecuie zoŃtáwić/ á nie ták omylny iáki Ńwiát obłędliwy miedzy Ńobá záchowyywa. *RejPos 143v, 334v, 335; RejZwierc [28³]v.*

»omylny przyjaciel« [szyk 5:2] (7): *RejWiz 58v, Cc8; BibRadz I 276a marg; TákŃe teŃ tákı przyjaciel omylny/ bá chociayci by czo przykrego powiedziáł/ bá rownie to Ńobie miey iákoby cie dziecię ŃpluŃkáło. RejZwierc 92, B [idem], 91v, 91v.*

»omylna przyjaźń« (2): Omylna przyaiayń [!] niewieŃcie. *RejJóz K4v marg; RejPos 145.*

»omylnie przymierze« (1): Obrony żadney/ zbroie żadney/ máiętnoŃci Ńwej włáŃney żadney/ [...] tylko Ńie cieŃzą omylnym przymierzym iákimiŃi. *RejZwierc 188.*

»omylna rada« [szyk 18:5] (23): á nie da Ńie wnieŃć zá iáką omylná ráđá á wymyŃłem tych fáłeŃŃnych Prorokow Ńwiátá tego *RejPos 187v; iákoć to wyŃŃŃzey powiedziano ieŃt/ iż káđda tu ráđá omylna ieŃt bez rády Páná Bogá twoiego RejPos 205v; Omylna ráđá káđdemu ná vpádek. RejPos [323] marg, 189, 205v, 239v [2 r.], 240 [2 r.], 241v, 257v (18); Ráđá omylna nic nie pożyteczna. RejZwierc 92 marg [idem] Bbb2; GosłCast 41; KlonWor 70.*

»radość omylna« (1): A drudzy áć z ánie [za dusze] nie zwonia/ ále Ńię ráduią rádoŃciá omylná/ iákoby człowiek Ńzedł duŃzą iákąŃ do niebá żyć żywotem wiecznym *GrzegŃm 29.*

»omylna rozkosz« [szyk 6:1] (7): *RejWiz* 48v, Cc8; *Mącz* 165b; kthorzy thu będąc w tych omylnych rokołszach fwiátá tego vmartwiáią á práwie iáko poścínáią ciálá fwoie *RejAp* 169v; *RejPos* 54, 179v; Day mi doczekać wieku fpokoynego. Tám dużá wzgárdzi (áčz iey dziś należy) Rołkołsz omylną *GrabowSet* D.

»omylny sny« (1): Abo iżby miał w iákie omylne sny ábo w iákie widzenia pokładáć nádzieię fwoię. *RejPos* 188.

»omylny szczęście« [szyk 2:2] (4): *BielKron* 112; *RejAp* 40; Wnet się szczęście Pogánom zmieniło omylne/ Iż im ferce vpádkło y vphy pośilne. *StrykKron* 732; Pánno vmyłtu męłkiiego: Krzywdá szczęścia omylného/ Odcinać kwitnącé látá Nagle cię zdéymuiąc z świátá. *ZawJeft* 44.

»omylny wątpliwości« (1): A ták poruczywłzy się w opiekę Pánu fwemu nie się nie lęka y á nic się nie throż żadnemi omylnemi wątpliwościami fwiátá thego/ á przypátruy się mocno fpráwam Páńłkim *RejAp* BB6v.

»na wszem omylny« (1): gdiż iest [*dobrodziejstwo świata*] niepewne/ gdiż iest ná wżem omylne/ iestlić nie przydzie z łáłki á z dobrodzieystwá Páná twego. *RejPos* 40v.

»omylny(-e) żywot, życie« [szyk 9:3] (11:1): *RejPs* 177; iż gdzyem ia iest ták też chcę áby był y wiemy sługá moy. A iuz nie do czáfu słusznego iáko tu był zá czáfu żywotá tego omylnego/ Ale iuz ták odmieniwłzy to mdłe á śmiertelne ciáło fwoie/ [...] ná wieki wieczne. *RejPos* 222, 158v, 183v, 190v, 222v, 258v [2 r.], 315v, 357; *GrzegŚm* 28; A iestliże się záchowa w thym żywocie [...] á wedle woley á rołkazánia Páná fwoyego/ [...] tedy nigdy nie vmrze iedno ták przełtápi s tego żywotá omylnego á doczefnego do żywotá onego wiecznego *RejZwierc* 4v.

Szeregi: »błędny a omylny« (2): á iż cie chce bełpiecznie przeprowadzić s tey błędney á bárzo omylney drogi/ iż bełpiecznie á práwie tráfiłz do onego wiecznego z dawna tobie obiecánego domu fwego. *RejPos* 184v; *RejZwierc* 173.

»doczesny (a. docześny) a omylny« [szyk 3:1] (4): A drudzy záfię márnie w tym fłukáli á łápáli tych doczefnych á omylnych pożytkow fwoich. *RejPos* 187v, 179v, 334v; *RejZwierc* 4v.

»omylny, fałszywy« (1): O nędzna obłudności/ o nádzyeio łżywa/ Iákálfz tu iest twa fpráwá omylna fáłłzywa. *RejWiz* 83.

»(barzo) krotki (a. krotko trwający, a. krociuchny) a omylny« [szyk 6:2] (6): Bo mi się ifcie zda/ iż to ich kochánie bárzo iem będzie omylne á krotko trwáiące *RejPs* 107; *RejPos* 315v, 317, 335; náłże krotkie ty á omylne czáfy łą pod przygody poddáne *RejZwierc* 152, 48v, 115v, 170v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.*]

»marny a omylny« (3): o nędzny niedowiárku/ który opuściwłzy pokoy/ fpráwy/ y opátrność Páná fwego/ idzyełz zá tym nędznym fwiátém/ á zá tym máym á omylnym pokojem iego *RejPos* 335, 193v, [323].

»omylny a mizerny« [szyk 2:2] (4): *RejAp* 104v; [*Pan*] wfpomoc nas będzie miłościwie raczył/ iż się thu iestcze zá żywotow fwoich obaczymy/ w tym mizernym á omylnym włódárłtwie fwoim. *RejPos* 193v, 115, 183v.

»nędzny a omylny« (2): A s tego nędznego á omylnego żywotá doczefnego/ ták iáko piłmo powiáda/ przełtápi do żywotá nigdy nie dokończoného *RejPos* 158v, 190v.

»omylny a (i) niepewny« [szyk 3:2] (5): Ale yednák y to nyepewna á omylna reguła. *KromRozm II* q4; Ale iuz nie dziw iż to czyni człowiek ktore⁸⁹ fłowá y pińmá/ [...] niepewne á omylne fą *RejAp* 196v; *RejPos* 356v; *KuczbKat* 140; A ták ma być vważan gniew/ áby nie ledá s przyczyny był poruřzon/ gdyż wiele przyczyn iest y omylnych y niepewnych ná fwiecie. *RejZwierc* 78v.

»obleśny a omylny« (1): á oddal odemnie obleśne á omylne życie ná fwiecie/ ále by zázwdy było według fwięthey náuki twoiey. *RejPs* 177:

»obludny a omylny« (1): Abowiem nie iest nikt ták řprofny áby nie obaczył iáka iesth obludna á omylna przyiaźń á miłość miedzy ludźmi wedle tego fwiatá. *RejPos* 145.

»omylny a słaby« (1): á ktory [řwiat] iesth omylny á fłáby. *RejAp* 49v.

»wymyřny a omylny« (1): lepiej tedy/ y beřpieczniej trzymáć fię rzeczy pewney/ to iest pińmá řwiętego/ dawřzy pokoy wymyřnym y omylnym trádycyam. *NiemObr* 76.

»zły a omylny« (2): á ludzie Pánu fwoiemu wierni [...] nic fie nigdy nie dáli vwodzić tey złey á zákázoney foli/ á tey złey á omylney fwiatłości fwiatá thego. *RejPos* 339, 334v. [*Ponadto w połączaniu szeregowym 1 r.*]

W przen (1) :

Wyrażenie: »prawica [czyja] omylna« (1): Kthorzy vřtá máią fáleřzne/ á práwicá ch(i) [!] iest práwicá omylna [*et dextera eorum, dextera falsitatis (marg) mendax.* (-). *BibRadz Ps* 143/8.

2. *Fałřzywy, kłamlivy, nieprawdziwy; błędny; mendax Vulg, PolAnt; vanus Vulg* (129) : Lecz iedno poty poki řtrách przed oczymá fwemi widzieli vćiekáli fie kniemu przypomináiąc mu ižeř ty nawięczřła nádzieią obrony nářey/ á wfłákořz omylny był znáydown/ przed pánem głos ich ktory nigdy z práwego řerca niepochořził *RejPs* 115v; Ma być řpowiedz nierozdzyřna Teř niwczem/ ani omylna. Bo to iest wielka przekaza Gdy na duřy iaka řmaza. *RejKup* n3v; *LubPs* R3v; *RejWiz* 152; *RejAp* 100; Drudzy záfię tłumią tho niewinne á wierne nářenie Páńřkie/ rozřiewáiąc w nim fáleřzne náuki/ fáleřzne wymyřłj/ á omylne podobieńřtwá/ ktoremi ie odwodzą od wierney náuki Páná řwego *RejPos* 54v; iuz rozumiey iż to nie iest głos Páná twego/ [...] ále iest głos naiemniczy á omylny/ ktoryby cie bárzo omyłřł *RejPos* 241; iżbyř vmiał rozeřnáć kářdego fáłřzerzá á wymyřláć kthorego on tám názywa pářterzem omylnym *RejPos* 261v, 122v, 184, 209v [2 r.], 210, 211 (14); Bo iestlibychmy ták rozumiełi [...] iżby tu zupełnie á ciełřnie to řwięte ciało řřępowáć miáło/ tedyby było omylne wyznánie wiáry nářey/ w ktorym wyznawamy/ Iř tu nie ma to ciało řřępić/ ář řářdzić řywych y vmářłych. *RejZwierc* 197v, A3, 84, 257 *marg*, Bbb2v; beřáć beřdzieřz mi iáko (zřzodło) omylne (y) wody nie pewne [*essendo eris mihi velut mendax veluti aquae, quae non fideles fuere*]. *BudBib Ier* 15/18; iáko teřz to omylna rzecz iest/ co mowi Ruř z řwemi Grekámi: iřz Grecka Biblia od řiedmdzieřiąt tłumáćzow wziętá leřřza iest niř z Zydowřkiego ięzyká [...] przełozona. *Skarřzyw* 47, 162; *LatHar* 367.

W połączaniach szeregowych (4): A iř to iesth omylna/ fáłřzywa/ y zřradliwa náuká Papieřá Rzymřkiego/ [...] iáwnie fie to okázue s pińmá řwiętego. *KrowObr* 54; *Mácz* 475b; *RejAp* 187; coby on Prorok opowiedáł tobie/ [...] pewnie wiedz iż iest fáleřzne/ omylne/ á nieprawdziwe prorocřwo iego. *RejPos* 188v.

W *przeciwstawieniach*: »omylny ... prawdziwy (2), wszechmogący« (4): ten nas [Kościół] śpráwuye/ która zła á omylna/ która dobra y prawdziwa náuká/ zgadzájaca fye z słowem bożym *KromRozm III L5*; nádzrywáli fie go w tym vchwyćić/ iż nie iest wśzechmogący/ á omylny. *RejPos 225*; *BudBib Prov 14/5*; *CzechEp 223*.

W *charakterystycznych połączeniach*: *omylna(-y, -e) czystość, dekret(aty) (2), droga, duma, fundament, lekarz, nabożeństwo, obyczaje [czyje], podobieństwo, prorocstwo, rzecz, waga, źródło*.

Wyrażenia: »omylnie bogi« (2): Bowiem fwe báltwany máyá ze fbrebrá ze złotá/ Fáltfýwe omylnie bogi ludzkich rąk robotá *LubPs dd4*; *KochPs 20*.

»doktor omylny« [*szyk 2:7*] (3): Iż chorego nigdy nie leczyli/ mdłego nigdy nie vtwardzili/ [...] Słuchayże zá coć to Pan dáie thákowe omylnie doktory twoie *RejPos 205v, 205v, 213*.

»duch omylny« (3): áni tey obrony ná śprzećiwniká fwoiego/ á ná ducha omylnego/ nigdy mieć nie możemy/ bez Bołkiego wśpomozenia twego. *RejPos 117*; Y będą fie vciekác do wiefzczków/ do czárowników/ á do tych ludzi ktorzy ducha omylnego máią. *RejPos 188, 261v*.

»omylny(-e) głos, wołanie« (1:1): *RejPos 346v*; chyba iżby Bog był coby fie w złoćciach kochał/ tożby mógł być Bogiem náłzym/ á wyśłuchawác tego omylnego wołania náłzego. *RejZwierc 261*.

»omylny Mesyjasz« (1): Bo ie bárzo záwodzi omylny Mefyáfz/ Co go iefzcze czekáią/ á on iuż nie będzie *RejWiz 164v*.

»omylnie mni(e)manie« [*szyk 8:3*] (11): Stára fię iákoby im wybił z myśli omylnie ich mnimánie *BibRadz II 64v marg*; Toć by fię wiárá náłzá z gruntu obáltiá/ A nas by w tho omylnie mnimánie wpráwiá *GrzegRóżn Ov*; *RejAp 43v*; Omylnie mnimánie człowiecze. *RejPos 248 marg*; Iuż fie nędzniku obácź á wyftáp y s thego omylnego mnimánia fwego/ ktoreś miał o wśpráwiedliwieniu fwoim *RejPos 324v, 55, [310], 310v*; ktorzych fercá omylnem mnimánim [*falsis opinionibus*] nápoione łácno się do rzeczy nieprzyśtoynych á śzkodliwych náklónią *ModrzBaz 17v*; *NiemObr 68*; Zániechayże iuż tego/ mnimánia omylnego/ thrudnoć Bogá okłámác/ śmierći fię wwiárowác/ byś fię ná kray świátá śkryć chćiał *ArtKanc R20*.

»omylnie myśli« (1): Iż iefli człowiek kthoregożkolwiek narodu odśtąpi odemnie/ á położy omylnie myśli w fercu fwoim/ [...] odpowiedźiemu [!]/ ták iż go wyniśzczę s pośrzodku ludu moiego. *RejPos 205v*.

»najemnik omylny« (1): á niehcemy śłuchác głófu twego á vpominánia twego fwiętego/ á rádźzey śłuchamy głófu naiemniká omylnego *RejAp 45v*.

»omylna nauka« [*szyk 18:7*] (25): aby wtedy przewrotnoći fwiata: zadny ięzyk faleczny a zadna nauka omylna: myśli náłfych od ciebie: [...] nieodnośiá *RejPs 17v*; *RejKup B*; *KromRozm III L5*; *LubPs A4, B3v, aa4v*; *KrowObr 54*; *RejAp 43v, 66v*; Iákoż tákich wymyśłow á tákich omylnych náuk/ iáko záwždy bárzo wiele bywáło/ tákże fie ich iefzcze y dziś záwadza. *RejPos 177v, 8, 21v, 44, 62, 165 (12)*; ábo wiadomoć rzeczy przyśłfzych y prześłfzych táiemnych [...] ludziom/ y náukom ich omylnym przypifuią. *SkarŻyw 173*; *ArtKanc I16v, P7v*; *SkarKaz 606b*.

»omylnie pośądzenie« (1): Bo nietylo fię w onym omylnym pośádzániu fwym vpamiętáli: ále fię tefz y ná potym prześtrzegli/ áby fię ná tákie rozumienie o ludziach nieśkwapiali. *SkarŻyw 108*.

»omylnne poselstwo« (1): mogłbyś lie rozmyślić coby świecki pan nád thobą vczynił/ gdybyś thy z omylnemi tákimi pofelstwy od niego/ náiechawłzy ná grunt ábo ná imienie iego/ záwiódlbyś poddane iego *RejPos* 241.

»omylny poseł« (2): wżák cie Pan wielekroć vpomina/ iáko małz poznać głos włafny iego á iáko też małz poznać głos tákiego omylnego połá od niego *RejPos* 241, 117v.

»omylna postawa ([czyja])« (2): A napirwey pátrzy pokrytości á omylnych poštaw człowieká złościwego. *RejPos* 251, 251 *marg*.

»omylna powieść« (5): Wiele kroć mię złościwi vřprávowáli fwemi omylnemi powieściami á práwie iákoby báfniami ábych od štąpił d [!] zakonu twego *RejPs* 181v, 178v; *RejPos* 163v, 207; *RejZwierc* 78.

»omylnne poznanie [kogo]« (1): Ewányelia [...] Ktorą nápiřał Máttheuř s. w xj. kápit. Przećiwko omylnym náukam/ á omylnemu poznaniu Pána řwoiego. *RejPos* 8.

»omylny porok« [szyk 4:1] (5): Iż nie przyczyniay lie zá tym ludem złościwym/ bo ia ich nie wyřłucham/ przeto iż lie dáli zwieść Prorokom omylnym/ kthorzy im powiádaiá kłamřtwo/ mowiác iż nie przydzye ná was miecz áni głod. *RejPos* 188v, 11, 188v, 251v, 298.

»omylnne rozsádky [o czym]« (2): (*marg*) Omylnne rozřádky o řláchectwie. (—) Iedni gdy řáncuch vřřzř wnet mu lie kłániáiá/ Iuż nie páná lecz złoto zá řláhcicá máiá. *RejWiz* 96v, Cc8.

»omylnne řłowa« [szyk 2:2] (4): Bo řnadz gdy lie ktory řnich trefi trefunkiem rzkomo náwiedzaiác przigodę moię á záłuiác iey omylnemi řłowy/ á odřředřly odemnie przed řię będzie omnie zwykłem ięzykiem řwem řřczebiřał. *RejPs* 62v, 64, 205v, 335v.

»řwiádek omylny« (1): řwiádek prawdziwy nie kłáma/ lecz řwiádek omylny powieda kłamřtwá [*Testis veritatum non mentietur: et efflabit mendacia testis falsitatis*] *BudBib Prov* 14/5.

»omylnne ufanie« (1): Iż wam Semeiřáz prorokował/ á iam go nie řłáł á przywiódl was w omylnne vřfanie [*et fidere fecit vos super mendacio*]. *BibRadz Ier* 29/31.

»omylna wiara« = *vana fidcs Mqcz* (4): *Mqcz* 475b; Ták iákobychmy go řobie omylná iáká wiárá řwoiá/ y złemi á řwowlonemi řřprávami řwemi/ nie řřrářili *RejPos* 252, 273; *WujJudConf* 47v.

»omylna wieszczba (a. wieřdzřba)« [szyk 1:1] (2): Y będzie iákoby omylna wieszczba tá [*Et erit eis secundum divinare mendacium*] przed oblicznořciá ich/ dla onych wielkich przyřięg im vczynionych *BibRadz Ez* 21/23; Ářtrologow wieřdzřbá omylna *SkarKaz* Ooooo.

»omylnne wywody« [szyk 1:1] (2): *RejAp* 104; Aby ták řydowie nie tylko widřieli omylnne wywody řwe/ [...] ále by też y nářzey wiáry pewnořć o przyřřciu y o kroleřtwie Meřyřázowym wiedzili *CzechRozm* 164v.

Szeregi: »omylny a (o)będný (a. obłędlivy)« [szyk 2:2] (4): Wtey myerze radbym od řyebye řlyřřal/ czego řye dzyerżec mamy/ [...] A nářzyeyę mam/ iż mi nie omylnego á obłędliwego nyepowyřř. *KromRozm II* a4; *LubPs* A4; A iż káždá iná [*droga*] błędna á omylna ieřř kthora nie poydzye s řwiętey woley iego. *RejPos* 240v, 188v. [*Ponadto w połáczeniu szeregowym 1 r.*]

»omylny (a, i) řářzywy (a. řáleczny, a. řáleřzny)« [szyk 6:5] (11): Wřlytcy kácerze ná to řye wydawáyiá/ áby z yednegoř piřmá S. řářlywyř á omylnych dum řwycř bronili. *KromRozm I* M2v; á iżby řerce á myřł iego odwieřć á odchylic řaczył od řáleřznych á omylnych náuk ludzi obłudnych.

LubPs aa4v, B3v; *Mqcz* 475b; *RejAp* 196v; Iákož fie tedy vřtráľzyć nie maľz/ iefližeš ktory iefł faľefzny á omylny Proroku *RejPos* 188v, 186v, 205v, 298, 314v; *CzechEp* 223.

»omylny a niepewny« (1): Ale ktoreby [*pisma wydane po apostołech*] fie nie zgadzáły z iáľnym poľtánowaniem Páńľkim/ mamy ie rozumieć iuž zá omylne á zá niepewne. *RejAp* 196v.

»nieprawdziwy a omylny« (1): tedj temu nie mamy wierzić/ y owľzem przeklináć iáko rzeczy nieprawdziwe á omylne od űwiáthá wymyľlone. *RejZwierc* 8v.

»omylny a obľudny« (1): [*Pan powiedziaľ*] Iž niechay będa biodrá wáľze przepáľane/ á pochodnie goráiące. Co potym nędzny á omylny űwiát wywroćił. Iž niechay przeľožony koľcielny będye vbrány złotem/ [...] ábo wlezye w kápicę/ pod figurá omylney á obľudney czyľłtoľci űwoiey *RejPos* 345v.

»pľony, omylny« (1): TReľiáľ fie teź iákie bieľiády áľbo rozmowy z miľym prziiacielem/ iuž od niego nic pľonego/ nicz omylnego nie vľľiľzyľz. *RejZwierc* 90v.

»omylny a podezrzany« (1): Y przeto mi fie zda [...] á nad wľľyto złoto vmiľowáć przykazánie twoie/ á wľľyto ine űpráwy omylne á podezrzane ná űtronę opuľćić. *RejPs* 185.

»prozny a omylny« (1): Prozna tedy á omylna iefł wiára o obráźiech/ iákoby pożytek iáki Koľcioľowi Bożemu czynić miáły. *WujJudConf* 47v.

»sprosny a omylny« (1): wywody űprofnemi á omylnemi niľzczyli á tłumili prawdziwą á wierná nánkę [!] ich. *RejAp* 104.

»omylny i szkodliwy« (1): ktorzy rząd wľzytek koľcielny pomieľzác y gubić dom Boży chcá: godźi fię ich omylne y ľzkodliwe náuki pľowáć *SkarKaz* 606b.

»zaburzony a omylny« (1): nic fie nie ľękay o przodki űwoie chociay ták zefzli w záburzoney náuce á w omylney űwiátá tego/ otho űľyľzyľz iáko ten Pan záwždy znáczy á záchowawa od wiekow wierne űwoie. *RejAp* 66v.

»zdrozny a omylny« (1): iefli co zdroznego á omylnego mowi/ ľkarz go *SkarŻyw* 147.

»zły a omylny« (3): *KromRozm III* L3; iedno iuž iefł brzytki/ mierzyony/ á wyrzucony precz do mieyľcá puľtego/ do czártá űprofnego/ iáko to do doktorá zľego á omylne⁸⁰. *RejPos* 213, 319.

»omylny a zmyľlony« (1): ále teź y ľami ľá űprzećiwni ľobie/ y onym omylnym á zmyľlonym Dekretaľom űwoim *RejPos* 89v.

W przen (1) : Zaprawdę omylne byľy pagorki [*Vere mendaces erant colles*] y mnoľthwo gor *Leop Ier* 3/23.

3. *Podstępný, chytry, uwodzicielski, zdradliwy; vanus Vulg (144)* : *RejWiz* 174v; *RejZwierz* 118; *RejAp* 65; Acžby thu mogľ s piľmá űwiętego wiele űwiádectwá przywieść/ iž tá omylna űmierć nigdy mocy nie ma áni mieć moźe nád wiernym człowiekiem *RejPos* 221v; Iuž on bog omylny ciemnoľci tych űwiátá tego zwiedzye á zalpepi oczy twoie/ [...] przywodząc cie ktemu ábyś dárl/ ľupiľ/ niľzczyľ á ľżyľ bliźniego űwego. *RejPos* 223; Sľuchayźe co iefł űwiát/ iáko gi piľmo zowie/ márna omyľká/ ľotrowľka iáľkinia/ omylna ľámoľowká/ ná ktorým nigdy nic pewnego/ nic trwáľego/ áni nigdy dľugo űtánownego być nie moźe. *RejPos* 317, [203], 239v [2 r.], 240, 241v, 263 (17); Abowiem nic nas nie vwodzi naľnádniey s tey poććiwey drogi iedno omylne towarzyľstwo á ich obľudne przykľády y obyczáie. *RejZwierc* 137v; Piękná to miľoľć ktora z ľáľki bywa Omylná w oczy s thyľu páľcem kiwa. *RejZwierc* 225v, 66, 138, 198v; Bľogofľáwiony/ komu imię Páńľkie/ Mocná nádzieię: bo űidľá

Ízátáńfkie Ten Ínádnie potrze: á owylné [!] chęci/ Wzgárdzi: pułczáiąc obłudę z pámięci. *GrabowSet Q3*.

W połączeniu szeregowym (2): Poštáwiłem w niey Ítrażnicę/ to iełt/ páłsterze á náuczyciele/ áby zázwdy wołáli á Íthrzegli/ áby nic fáłéłznego/ nic omylnego/ nic obłédnego nie przyÍthápiło do tey Íwiéthey winnice iego. *RejPos 60v*; O nieÍłáchetny/ omylny/ á fáłéłzny krolu/ á kłiążę Íwiátá tego/ ázálz nie pomniÍz że iełt zwiázána moc twoiá/ że ty tym iuż nigdy włádác áni Ízáfowác nie mozełz? *RejPos 239v*.

W charakterystycznych połączeniach: omylny(-a, -e) bog, chciwość, chęci, czart (2), dobrodziejstwo, fałsz, krol (5), książę (2), lata, miasto (2), pan, przypadek, rozdawca, samołowka, sprawa (11), sprawy [czyje], towarzystwo, wodz, wynalazki, zaburzenie Íwiata.

Wyrażenia: »barzo omylny« (1): ktory ná máley pieczy ma powinność Íwoię/ tylko áby w zwirchnoÍciach á w moźnoÍciach Íwoich/ zázyl iáko táko tego Íwiátá márnego á bárzo omylnego. *RejPos 250v*.

»omylné łudarstwo« (4): áby nas ten obłédny Íwiát nigdy nie moğł odwieÍć od ciebie/ tymi omylnemi łudárftwy Íwemi/ á pochlebftwy Íwemi *RejPos 323v, 40v, 293, 335v*.

»omylna namowa« (1): Niechże was thedy niezwodzi Ezechiałz/ áni omylná namowá [vana persuasione] z rozumu nie wywodzi/ á tełz mu niewierćcie. *Leop 2.Par 32/15*.

»omylna (jest) obietnica« (6): á nigdy omylné nie moğá być obietnice iego/ iz kaźdemu Íwemu wiernemu káždy krzyż á vdręczenie iego ma zázwdy nágrodzić hoynemi zapłátámi á Íowithemi pociechámi Íwemi. *RejPos 162v, 173, 239v [2 r.], 263, 335v*.

»omylna obłuda« (1): Swiát iełt omylna obłudá *RejZwierc Bbb2v*.

»omylné pokusy« (2): Gdyż tho iełt wola á przeźrzenie iego Íwiéte/ áby zázwdy miał iáko ná probie KoÍcioł Íwoy á wierne Íwoie: á izby ie Íobie pláwił iáko złotnik pláwi á przeczyÍcia złoto Íwoie/ w tych omylnych pokuÍach á w tych obłudnych zwodzyech Íwiátá tego. *RejPos 187v, 239v*.

»omylna postawa« (1): á iz Pan nie pátrzy ná omylné poštáwy y ná omylné wymyÍły Íwiátá tego/ iedno zázwdy vpátruie Íerce pokorne á vniźone przed MáyeÍtatem Íwoim Íwiéty. *RejPos 202v*.

»omylné rozumki« (1): iełli tu zá żywotow Íwoich [...] nie damy Íie od niego [Chrystusa] vwieÍć/ ták iáko nas hoynie przeÍtrzegác raczy/ tym błédnym wiátrom Íwiátá tego/ y omylnym rozumkom iego. *RejAp BB6*.

»omylné słowka« (1): Tákuje ty omylné Íłowká bá będąc Íie zdác iáko czáčzko dzieciom/ ále wybornieby ie moğł do błóthá wrzućić/ á máło nie y s pánem. *RejZwierc 92*.

»omylny swiat (ten)« [szyk 40:30] (70): O nedzni Íwieczie omylny Thoć błáđ wtobie bardzo Íylny. *RejKup G*; A bez weÍci [!] Íchodziemy/ z omylnego Íwiátá/ Nie wiedząc pewnie czáfu/ godziny y látá. *BielKom B4, B*; Sprobuemy teź roÍkoÍzek Íwiátá omylnego/ Co ie niektorzy kłáđá ná mieyÍcu lepÍzego. *RejWiz 19v, 3v, 48v, 62v, 76v, 95 (12)*; A dobrze/ kiedy Íie ták/ omylny Íwiát mieni/ Iz kiedy mádrzy milczá/ niech mowiá Ízalení. *RejZwierz A6v, 19, 125v*; Także teź przez otworzenie Íiedmi pieczęci/ [...]znáczy nam rozliczne plagi á pomÍty ná ty wÍzytki kthorzy Íie dáđzá zwieÍć tym fáłzom á zwodom omylnego Íwiátá tego *RejAp BB2v, 5, 28, 87, 94, 124, 132v*; á niechciey Íie nic fáđzić ná tych obietnicach omylné⁸⁰ Íwiátá. *RejPos 163v*; Abowiem Íwiát ten omylny zázwdy muÍiał

mieć/ y ták ząwždy będye miał aż do fkończenia fwego/ tákýe omylącze á thákíe zwodniki fwoie. *RejPos* 187v, 2v, 31 [2 r.], 34v, 162, 175 (38); Poznałz gdzieć co przywrzáło do vmyfłu twego/ Gdy poznałz obłądności fwiátá omylnego. *RejZwierc* 29v, 149v, 206, 256v, 258v; *KochMRot* C2; *KochFrag* 39.

»na wszem omylny« (3): Bo tho tákí Philozoph/ iż byeg fwiátá tego/ Pilnie ząwždy przegłádał ná wżem omylnego. *RejWiz* 95v, 5, 34v.

»omylna wymowka« (1): iż áćz omylnego páná fwiátá tego omylnemi wymówkami teź vbłágáć możefz/ ále iuz v niego [*Pana*] żadney wymowki nie máłz *RejPos* 335v.

»omylny wymysły« (8): *RejAp* 198; który w profotocie fercá fwoiego/ bez omylnych wymysłów fwiátá tego/ ftoi mocno przy fwiętey prawdzye iego *RejPos* 323v, 184, 197v, 202v, 285v, 289v, 338v.

»omylny zwiedzenie« (1): A ták nielza iedno álbo iż muście wierzyć fłowom Páná fwoiego/ ábo opuściwży rádę iego/ muście zořtác przy rádzye onego krolá ciemnego fwiátá tego/ á náfláadowáć omylnego zwiedzyenia iego *RejPos* 253.

Szeregi: »omylny a burzliwy« (2): iż ten omylny á burzliwy fwiát píłmo fwięte morzem ząwždy zowie. *RejAp* 132v; A ták ty [...] kthoremu fie Pan Bog da przebić przez ty omylne á burzliwe látá młodości y řrzedniego wieku thwoiego/ nie bąđźze thym mořzczem áni tym lagrem/ ále fie vczyń czyřtym á przeřroczyřtym winem *RejZwierc* [121]v.

»chytry a omylny« (1): iż fie może [*každy stan męzczyński*] przeřtrzegáć pořtaw á oblesnych řprawek chytrych á omylnych białyh głow/ wiedząc k czemu to przywiódló iuz wiele zacnych ludzi *RejPos* 322v.

»omylny a doczesny« [*szyk 1:1*] (2): A iefliżec fie teź będye pomyřli zdarzáło w tych omylnych á doczeřnych řprawach fwiátá tego/ rozumieyze iż tho iefť wola Páná twego *RejPos* 265, 335v.

»dziwny a omylny« [*szyk 5:1*] (6): *RejAp* 199v; ábychmy opuściwży wřzyřki řprawy dziwne á omylne fwiátá tego/ [...] ciebie [*Boga*] fámeo náfláadowáli *RejPos* 281v, 34v, 281v, 338v.

»fáleczny a omylny« (1): ábychmy nigdy nie wierzyli omyřkam tákim: á nie řzukáli go tám gđzye go nam fáleczny á omylny fwiát opowiedáć będye. *RejPos* 242, 239v. [*Ponadto w pořczeniu szeregowym 1 r.*]

»omylny a řzywy« (1): Pářz iż w omylney á we řzywey zgrái/ Żadna fie řprawá nigdy nie zátái. *RejZwierc* 216.

»marny a omylny« (6): Abowiem ten káźdego náuczy/ Kto mu wiernie řwe řprawy poruczy/ Iż ty mářne á omylne řprawy/ Snáďnie zwalczy iáko rycerz práwy. *RejAp* Cc8; O nędzny Proroku á mářny wilku drapieřny/ cořci thák bárzo zářmákwáło ná tym mářnym á omylnym řwiece *RejPos* 189, 34v, 250v, 326, 345; *RejZwierc* 184v.

»omylny a mizerny« [*szyk 1:1*] (2): *RejPos* 283v; A coř gđy my wzgářdziwřzy ten głos ták řářkawy iego/ á ty dziwne á nieomylne obietnice iego wolimy řzukáć rády v omylnego á mizernego fwiátá tego *RejZwierc* 256v.

»nędzny a omylny« (8): *RejAp* 5; ty [...] ząwždyř nam řářkawřzą á miłóřciwřzą drogę vkázowáć raczyřł/ do přętkiego ználezyenia miłofierdzya fwego/ á niřli ten nędzny á omylny fwiát. *RejPos* 235v, 187v, 215v, 293, [323], 345v [2 r.].

»omylny a niepewny« (1): ábyście sie go [czarta] pilnie strzegli/ gdyż to są omylne á niepewne sprawy jego *RejPos* 253.

»omylny a nikczemny« (1): A nie dáj sie wwdzić omylnemu á nikczemnemu dobrodzieystwu światá tego *RejPos* 40v.

»omylny a obłudny« (1): gdy poźrzimy ná ochędogości á ná rozliczne roskofzy światá tego omylnego á obłudnego/ kthorego piśmo zowie łotrowką iáłkinią *RejPos* 341.

»pochlebny a omylny« (1): Trzeci zálię będzie pochlebny á omylny/ czo około ciebie dziwnemi hánfzlaki á rozlicznemi wymyły będzie zálkákował/ iákoby cie sobie zwiodł á spowinowácił/ á pożytki od ciebie iákíe tákíe odnośił. *RejZwierc* 89.

»omylny abo wymyslony« (1): Ale iefli co vłyfzyfz omylnego ábo wymyflonego od światá tego: iuż rozumiey iż to nie iefł głos Páná twego *RejPos* 241.

»zdradny i omylny« (1): Ządza wodz zdrádný y omylný wżędy/ W łálce twey łzkodząc/ iáko może kędy. *GrabowSet* Q.

»omylny a zły« [szyk 1:1] (2): A nie ciebieć mnie zły á omylny krolu on Moizéfz z niebiefkiey rády opowiedzwał/ ábychci służyć miał/ iedno Pánu Bogu śwemu *RejPos* 240, [323].

W przen (2) : Nie dáy mu sie zbytne obiadać iáko łzkápye thych przyłmákw obłudnych światá tego/ á nie pułzczay go śwowolnie ná thy omylne trawy iego/ ále go wież mocno v żłobu *RejZwierc* 130.

Szereg: »omylny a błędny« (1): nie odbiegayże nędznych thych owieczek/ á nie w wodź [!] ich ná błędne á ná omylne páłtwilká ich *RejPos* 123.

4. *Popelniający błędy, błędzący* (71) : Bo wierz mi iż ná on čás omylny nieboże/ Iścieć treпка/ ni bieret/ ni płałczć nie pomoże. *RejWiz* 38v; Omylni wyznáwáczé prawdi Páńfkiey. *RejAp* 10v *margin*, 118v, Ee2v; A o tych zálię omylnych ktorzy sie dádzą vwiesć od świętego głófu iego á połthánowienia iego/ iuż niechce nic wiedzyeć *RejPos* 188v, 163v, 197v, 252, 310v [3 r.], 311; *BudNT przedm* c2v; Wagá będzie tráfiálá w té kárby iákoś piérwéy wáżył: tedy iuż dobra wagá. A iefli wyżéy albo niżéy okázuie/ tedy wagá omylna. *Strum* B3.

omylny w czym (2): O nie mniмай á nie mniмай nędzniku/ ábyć to Pan był omylny w dekreciech swoich *RejAp* 31v; *HistHel* A.

W połączeniu szeregowym (1): Tákże też człowiek prózny omylny á zábáwcá światá tego/ wierzyć on iż iefł Bog [...] á což potym kiedy łczyrey á ferdeczney miłości nie ma ku temu to Bogu śwemu *RejAp* 29v.

W przeciwstawieniu: »dobry, prawdziwy ... omylny« (2): *Strum* B3; Bog prawdziwy/ á my w poięciu náłfzym y rozumie omylni. *SkarKaz* 485a.

W charakterystycznych połączeniach: *omylny pan*, *papieźnik*, *szafarz* (2), *wyznawacz* (2), *zakonnik*, *Żyd* (2).

Wyrażenia: »barzo omylny« (1): Bowiem widzifz iáki lud/ námnożył sie siłny/ A káždy w swoiey sprawie/ bárzo iefł omylny. *HistHel* A.

»człowiek omylny (a. ludzie omylni)« [szyk 11:9] (20): *RejPs* 189; *KrowObr* 223; A fnadź iefłcze więcey ná pieczy v nas słowá człowieká omylnego/ kthorego piśmo wżędy łgarzem zowie *RejAp*

8, 29v, 179, 191; A która sie kolwiek náuká ábo pímo nie zgadza s łowy świętymi iego/ iuz iesth fáłéfné/ iuz iest obłudné/ by theż y Anyoł z niebá powyedáć miał/ á nie tylko człowiek omylny. *RejPos* 190; Silny tho węzeł ná omylne ludzi/ iż gdy sie vkaże iálna prawdá ná omyłki ich/ iż żaden gęby rozzyewić nie może/ [...] bo sie iey bárzo trudno íprzećiwić. *RejPos* 227, 177v, 200v, 206, 241v, 258v (10); godzili sie też ludziom omylnym wykłády tákie łobie zmyfláć/ ktore łá przeciwné łowu Bożemu? *CzechRozm* 25v; *NiemObr* 76, 173; A iuz im poftánowię ná wżem inákłzy vrząd/ odrzuciłwzy od nich precz ludzi omylnych błád. *ArtKanc* Q3v.

»omylne (jest) człowieczeństwo« (2): á wždy oto oná myśl omylnego człowieczeństwa ich/ więcey sie ciągnie zá świátem/ á zá krotkimi pociechámi iego: więcey łobie przekłádáiąc dołtoieństwa ty zyemłkie/ á niżli ony wieczne. *RejPos* 313v, 322.

»fałszywie omylny« (1): áby był wybáwił dúffę moię od człowieká fáłszywie omylnego á od ięzyká kthory włobie dwoię rzecz łtánowi. *RejPs* 189.

»ludzka mądrość omylna« (1): *CzechEp* 69 cf »ludzka umiejętność omylna«.

»omylna myśl« (3): *RejPos* 217v, 317; Abowiem tá niemoc iesth do mnie práwie połtem/ vpomináiąc mię iżem iest człowiek/ á iżbych pámiętał potym ná łmiertelność łwoię będąli żyw/ á nie wznosił sie ku gorze z omylnemi myflámi łwemi. *RejZwierc* 169.

»omylne przyrodzenie« (1): Bo cie zázwdy będzie ciągnęło [*przyrodzenie*] tám gdzie sie iego požądliwość wiedzie. Ale sie też ty zálię vbierz ná to w drugá zbroię/ z rozumu á s cnothy vkwáná/ wżrzyłż żeć wnet biegáć omylnemu przyrodzeniu twemu. *RejZwierc* 148v.

»omylny(-e) rozum, rozumki« [*szyk* 5:1] (5:1): á ty sie targáć chcełż z omylnym rozumem łwoim/ á łzácowáć ty dziwne łpráwy á opatrności Páná tego. *RejAp* 51v, 53v [2 r.], 242, 288v [2 r.].

»ludzka umiejętność omylna« (1): Poniewáż też wiárá y zbáwienie/ nie zázwiłly ná wymowie okázáły łudzkiey mądrości y vmiejętności omylney *CzechEp* 69.

»na wszem omylny« (1): A owżem ielzće nam powiedáiąc o omylności człowieká káždego/ [...] gdyż go ná inłzych mieylcach pímlá świéte ielzće ktemu y łgarzem y náwżem omylnym zowá. *RejPos* 302v.

Szeregi: »docześny a omylny« (1): Abowiem przypátrł sie tu człowiekowi iákíemu potrzebnemu wedle świátá tego/ gdy vpádnie w iáká niełáłkę Páná iákíego tu tego docześnego á omylnego od ktorego sie tu wždy iákíego/ ácz niepewnego/ dobrodzyeyłtwá nádzyewał *RejPos* 335.

»grzeszny i omylny« (1): A iákoż o powłzeczney gromádzie/ kthora z tych ludzi grzelznych/ y omylnych złożona bywa/ áby nie błádziłá powiedźcie mogą? *NiemObr* 173.

»omylny a łgarz« (1): iż káždy człowiek świátá tego iest omylny á łgarz *RejPos* 317.

»kłamca a omylny« (1): tedy m ták rozumiał iż koždy człowiek iest kłámćá á omylny *RejPs* 171v.

»krewki a omylny« (1): gdyż to pewnie wiecie/ iż krewkie á omylne iest człowieczeństwo wálze. *RejPos* 322v.

»nędzny a omylny« (2): A tu iuz łyłszyłż czego prágnie tá nędzna á omylna myłi twoiá. *RejPos* 317, 192v.

»omylny i obłędliwy« (1): iż to nie od Apołtołow prawđziwych świádkow Páná Chriłtułowych/ ále od ludzi omylnych y obłędliwych połzło *NiemObr* 76.

»obłudny a omylny« (1): [Symeon o Panu prorokował] iż fie przezeń mużą zyáwić kaźde fkrtyości káždego fercá obłudnego á omylnego/ gdyż łączno rozeznác fwięte fłowá iego/ á co fie zgadza ábo nie zgadza z nimi. *RejPos* [340].

»słaby a omylny« (1): gdy ią [rozmowę] fobie będyemy rozważác ku náuce náfzey/ á ku podpárciu flábe⁸⁰ á omylnego rozumu fwe⁸⁰. *RejPos* 242.

»omylny a swowolny« (1): Iáko y Iákub s. nárzeka ná ty omylne á fwowolne fzáfárze tych fkárbow Páńfkich *RejPos* 194.

»szalony a omylny« (1): á vdáli fie zá rozumy y zá wymyflý fwemi/ wzgárdzę ią też imi/ á popchnę ie iefzczę dáley zá tymi fzalonemi á omylnemi rozumy ich. *RejPos* 288v.

»ślepy a omylny« (1): Abychmy nic nie dufáli áni rozumom/ áni náukam fwoim: [...] Gdyż iefli to ták nie będye/ záwždy flepe á omylne mużą być rozumy náfze *RejPos* 230.

»złościwy ani omylny« (1): Wiernemu nie złościwy áni omylny vmyfl iego/ záfzkodzić nie może. *RejPos* 261 marg.

W przen (10) : *RejPos* 241v, 275; *BudBib Iudith* 9/10; ktory z uprzejmego fercá/ ále z omylney głowy/ mnimiał áby w tym/ wedle fłow Páńfkich/ wielką Panu Bogu pośluge czynił *SkarŻyw* 80.

Wyrażenie: »omylne serce« [szyk 5:1] (6): Pátrzáyże tu omylnego fercá náfzego/ gdy pływamy w rofkofzách fwiátá tego/ nicz o thego Páná nie dbamy *RejPos* 244, 64v, 200v [2 r.], 201, 252.

Szeregi: »omylny a niedbały« (1): A ták to fwięte nafienie páda podle drogi/ podle omylnego á niedbálego ferczá twoiego/ á nie przymie fie w nim *RejPos* 64v.

»omylny a uniesiony« (1): á práwie iáko przez páłce pátrzy [Pan] ná wfpomożenie náfze/ gdy widzi ták omylne á ták vniefione fercá náfze. *RejPos* 252.

a. *W funkcji rzeczownika* (2) : Omylnemu omylnie fie dzieie. *RejZwierc* 84 marg [idem] Bbb.

5. *Mylący, wprowadzający w błąd*: *mendax PolAnt* (25) : *LubPs* I; Chlubá fwoich przodkow omylna. *RejWiz* 97v marg [idem Cc4v], 96, Cc4v; Pewné/ prawdziwe rzeczy/ odemnie widziáné Przynofzę. Nie przez lifty omylné piáné. *ZawJeft* 12; [Białý [boras] dziś mamy w kočíkách podługowátých łupny/ Hálunowi podobny/ ták iż wielam ieft omylny *SienHerb* 593b].

omylny w czym (1): Bo omylnym w fłowie nie ieft/ áni był *LatHar* 77.

W charakterystycznych połączeniach: *omylny(-a, -e), list, sprawa, wino, znak* (i) [czego] (2).

Wyrażenia: »barzo omylny« (2): Abowiem powieda daley tenże Auicenna: iż vrina ieft znamie barzo omylne: ku prawemu poznaniu człowieczey niemoczy. *FalZioł* V 2; *RejPs* 48v.

»omylne głosy« (1): Y wiele inych rzeczy Pan thám opowiedác raczy ludzyom tákowym/ ktorzyby fie odniefli od fwiety [!] woley iego á ktorzyby flucháli głofow iákich omylnych/ tych to fáłefznych Prorokow *RejPos* 188.

»omylna postawa« (1): A máłobych nie wolał/ s prawdą fzalonego/ Niż z omylną poftáwą wierę namędrfzego. *RejZwierz* A6.

»omylne rzeczy« (4): *RejPs* 48v, 122; *KromRozm I* L4v; *KromRozm II* f2v; A ták gdy vflýfzyfz duchá iákiego/ ktoryby cie chciał odwodzić do infzych wymyflów á do infzey nádzieie oprócz Páná twoiego/ do vmárłych fwiętych/ do odpuftow/ do obrázow/ do gromniczek/ y do infzych rzeczy omylnych/ [...] vcieczże fie thy [...] do onych máłych kfiáżek fwoich. *RejPos* 190.

»omylné słowa« (2): NIE fráfuy łobie prziaáielu głowy/ choáiás záfwiadzion omylnémi łowy. *KochFr* 46; *KochPam* 82.

»omylna wiadomoóc« (1): Pomyśl łobie iáko łłáby iefł ludzki rozum/ y iáko omylné wiadomości iego. *SkarKaz* 277a.

»omylny wykłád« (1): á wiécey [...] dowierzałz łłowom álbo obiethnicam człowieká omylnego/ álbo omylnym wykłádom iego/ niźli łłowom Bogá żywego á niefmiertelnego *RejAp* 179.

Szereg: »omylny i niedostateczny« (1): To łá iefłzcze powiáda/ omylné y niedofátteczné znáki Koóciółá Bożego. *SkarJedn* 36.

W przén (6) : *RejAp* 124; Aby tá omylna gliná ktora łie zwirzchu twárda widzi: [...] iuź wiécey potym wiernych wybránych Bożych przy łobie nie trzymáłá/ áni ich topiła *CzechEp* 223.

Wyrażenie: »omylny język« [*szyk* 3:1] (4): *RejPs* 189v; *RejPos* 249v; Co iefł gorźzego nád ięzyk omylny/ Co prawdę niłzczy á łże náźbyt pilny. *RejZwierc* 216, 216.

6. Nieuważny, nierozważny; popełniony w nieświadomości, niechący (5) : A ták to iefł rzecz nie omylna/ kto łie kolwiek obroci do Pána tego/ vznawłzy łie z omylnego błędu á vpadku łwego/ iż łie Pan łnádnie teź obroci do niego *RejAp* [13], *RejPos* 251v.

Wyrażenie: »omylny upadek« (3): á będye záfwdzy pilnie łtrzegł/ przez Anyoły łwięte łwoie/ káfżdego nápotym omylnego vpadku twoiego. *RejPos* 339, 75v, 223.

7. Niewłaściwy, nie taki jak należy (13) : Ewányelia [...] Przefiwnko nádęty m fercom á omylnemu obchodowi dni łwiętych. *RejPos* 224; Iáko gdy miał potłumić robotniki ná wiezy Bábilońfkiey/ tedy tám iáwnie mowi: Słtápmy á ogládaymy tám ty omylné łpráwy ludu tego. *RejPos* 232v, 240v, 322v, 327, 356v.

W charakterystycznych połączeniach: omylny(-e) obchod [czego], krol, lekarstwo, postępek, post, praca, sprawa.

Wyrażenia: »omylny sługa« (1): iefłli nas w tych márních omyłkach łwiátá tego/ y tego łprofnego kłiáfżeciá iego/ ktory nas czyni záfwdzy omylnemi sługámi tobie/ ták záfniecháć á zapomnieć racziłz/ pewnie nas nic nie ruźzy *RejPos* 219v.

»omylna służba« (2): wymyłłáiąc łobie ine łłuzby á ine wymyłly niźli iefł łwięthá wolá á rołkazanie iego. (*marg*) Iákie łá omylné łłuzby náłze. (-) *RejPos* [219] *marg*, 335.

»omylna zwirzchnoóc« (1): Ewányelia [...] Przefiwnko omylney zwirzchnoóci przefłżonych kołcielnych. *RejPos* 299.

»omylny zbor« (1): Pan náłz [...] przepułłzcza ná tákowe omylné zborzy łwoie/ powietrza/ ognie/ y inłze okrutné á łrogie pomłty łwoie. *RejPos* 276v.

Szeregi: »marny a omylny« (1): iż tákie márne á omylné prace náłze/ [...] máiá łie nam w niwecz á ná wielki łmętek obrocić *RejPos* 240.

»nędzny a omylny« (1): A tu záfie káfżdy łtan męzczyńłki moźe łobie przykłád bráć s tego nędznego á omylnego krolá *RejPos* 322v.

8. Zawodny, nie spełniający pokładanych w nim nadziei (10) : *RejAp* 61v, 159; nic nas nie rałzá áni ty łrogie przegroźki Páńłkie/ ktore łie nigdy odmienić á nigdy omylné być nie mogá *RejPos* 185v, 222v, 241v, 357v; Ale iemu záfchowam miłoóierdźie łwoie/ A nie będá omylné nigdy łłowá moie.

KochPs 134; [omylną prośbę do niey vczyñił. *HistFort* B8; wiele drog ná zamek omylnych vczyñił/ niż mu lię raz wzdárzyło áby ią [królewnę] oglądał. *HistFort* L3v].

Wyrażenie: »omylny w słowie« = *nie dotrzymujący słowa* (1): ten tám kray przezwano Mázowźem od Mállaulá/ iż był fkrzętny/ okrutny/ á omylny w łowie. *BielKron* 347.

Szeregi: »daremny a omylny« (1): Abowiem prawdá fwięta ieft tak płatna v Páná tego/ iż on iey ieft takim obrońcą/ iż nigdy dáremna á omylna być v fwiátá nie może. *RejPos* 283v.

»omylny ani odmienny« (1): á ktemu iż nic nie ieft nigdy omylnego áni odmiennego/ á w namnieyźym lię punkcie nigdy nie zmienilo/ cokolwiek kiedy wyfzło s fwiętych vft iego/ á z mocnego poftánowienia iego. *RejPos* 270v.

9. praw. O rokach sądowych: rok, na którym nie może zapasć wyrok ostateczny, końcowy (1) :

W przeciwstawieniu: »omylny ... pewny« (1): A wízákoż po Séymie á po Woynie piérwíże Roki máią bydź omylné/ po fkończeniu Séymu každého y woyny: á po nich we cztery niedziele pewné/ [...] w których dla wielkości fpraw/ y prze rozmnożenie fzlácty Roki iedné ná iednym mieyfcu przez cztery niedziele całé/ y dáléy bywáią dzierzáné. *SarnStat* 735.

Synonimy: **1. niepewny; 2. błędny, fałszywy, kłamliwy, nieprawdziwy; 3. chytry, podstępny, przewrotny, zdradliwy; 4. błędzący; 6. nierozważny, nieuważny.**

Cf **NIEOMYLNÝ**, OMYLNE